

שאלה: ברוך השם יש לי כמה בנים, חלק מהם כבר נשואים. רובם שומרי מצוות. אבל יש לי בן אחד, בגיל 25 עדיין רווק, למד פעם בישיבה תיכונית, אבל היום הוא מחלל שבת וגר בעיר אחרת. הוא מנומס מאד ועדין נפש. הוא בא אלי לפעמים בליל שבת, משתתף בסעודה ולא מפריע בשאלות דת. אבל הוא חוזר לבית שלו עם אופנוע שלו. אני דואג מאד כי הנסיעה באופנוע מסוכנת, האם מותר לי להשאיל לו את האוטו שלי למשך שבת במקום שיסע באופנוע? ועוד כיצד אתנהג אתו בליל הסדר. כי שמעתי שמחלל שבת פוסל את היין שנוגע בו. ואם ימזוג לעצמו יין יאסור עלינו את כל הבקבוק.

תשובה: טוב הדבר שהוא עדין נפש ומנומס, וזה פותח שער שעוד יחזור בתשובה כראוי. על שאלתך ראשונה, אם תשאיל לו האוטו שלך, חושבני שזה אסור כי אתה בבחינת "מסייע ידי עוברי עבירה". עדיף שתשכנע אותו שיישאר אצלך עד מוצאי שבת, שהרי סוף כל סוף אתה אוהב אותו והוא אוהב אותך, ולמה לא להיות יחד? אפילו אם איננו הולך אתך לתפילות, אבל הבית פתוח לפניו.

בענין שאלת היין, הרב עובדיה יוסף (יביע אומר ח"א יורה דעה יא פסקא ד) פוסק בענין מחלל שבת שיצק יין לתוך כוס, מה שבתוך הכוס אסור בשתייה, ומה שנשאר בבקבוק, אפילו הוא טלטל את הבקבוק, מותר בשתייה. [וכמובן אם מדובר ביין מבושל, הוא אינו אוסר אותו כלל]. אבל היתר גדול יש בענייך. המשנה ברורה (סי' שפה ס"ק ו) קובע שאם מחלל שבת הזה מתבייש לחלל בנוכחותו של אדם גדול, אין דינו כמחלל שבת בפרהסיא. אם לדעתך הבן שלך לא יעשן סיגריה בשבת בנוכחותו של הרב עובדיה יוסף, כבר אין דינו כמחלל שבת בפרהסיא.

נושא אחר. כיון שהבן יהיה אצלך לליל הסדר, אין ראוי שתוכנו יהיה רק בלוי ערב נעים של מפגש אוהבים, בלי להתרכז בנושא המהותי של ליל פסח. מצוה זו של עריכת ליל הסדר הוא "למען תספר באזני בנך" מה שהיה לנו בצאתנו ממצרים, ועל ידי זה להחדיר בכל הנוכחים את המשמעות של הראשון של עשרת הדברות "אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים".

כדברי הרמב"ן (סוף פרשת בא) שלמדנו מהענין הזה [א] על מציאות הבורא. [ב] שהוא מחדש אותות ומופתים, כי כמו שחידש את הבריאה מאפס ותוהו, כך ביכולתו יתברך לשנות כפי רצונו. [ג] שהוא יודע ומבין מה מתרחש אצל בני אדם. [ד] שהוא שומע תפילתם וזעקתם. [ה] שהוא נותן שכר ועונש על מעשינו. [ו] יש נבואה בישראל, כי משה הודיע מראש על המכות. [ז] שהקב"ה בחר בישראל.

ותתעכב בהסבר כל פרט ופרט מהנ"ל. הָעֶרְב צריך לשמש כמוקד חינוכי, משולב תוך כדי אכילה ושתייה. אין כאן "מסיבה" בלבד, אלא ערב של העברת המורשת מאבות לבנים.

אם יש לך יכולת להכין היטב, קח לך ספר "זבח פסח" של הרב יצחק אברבנאל, פירוש לליל הסדר, שם הוא שואל מאה שאלות ועונה על כל אחת בנפרד. תבחר לך מהם ארבע או חמשה, ואותן תמסור לכל בניך.

אפשר שליל סדר זה יהיה מפנה חיובי בחיי הבן העדין והטוב הזה, ויתעשת ויצא מהבלבול של הספקנות. תתפלל על כך.